

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

BERETNING FOR
DRIFSAABET 1924-25

NIENDE AARSBERETNING

FRA

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP

DRIFSAARET 1. JULI 1924—30. JUNI 1925

OSLO

EMIL MOESTUE A/S BOKTRYKKERI

1925

REPRÆSENTANTSKAPET 1924/25:

ORDFØRER: Statsraad Kr. Lehmkuhl,
VICEORDFØRER: Bankier Viktor Plahte.

Doktor Cato Aall,
Ingeniør G. Hartmann,
Konsul Thv. Halvorsen,
Bankchef G. Kamstrup Hegge,
Skibsreder A. F. Klaveness,
Statsraad Kr. Lehmkuhl,
Overretssakfører Iver Lund,
Bankchef D. E. Martens,
Brukseier dr. Haavard Martinsen,
Kammerherre Haaken Mathiesen,
Direktør Per Mortenson,
Bankier Viktor Plahte,
Bankchef E. Skogstad,
Doktor H. Sommerfelt,
Direktør Th Thoresen.

SUPPLEANTER:

Overretssakfører Henrik Ameln,
Konsul Joh. H. Andresen,
Direktør Fr. Behrens,
Skibsreder Chr. Borch,
Generalkonsul Rudolf Olsen,
Konsul G. Robertson.

STYRET 1924/25:

FORMAND: Advokat Carl Lundh,
VICEFORMAND: Direktør C. W. Eger.

Ingeniør Johan Anker,
Direktør C. W. Eger,
Skibsreder Jacob Kjøde,
Generalkonsul Morten Lind,
Advokat Carl Lundh,
Advokat Kristen Nygaard,
Grosserer Trygve Wettre.

SUPPLEANTER:

Grosserer Joh. Baumann,
Advokat Jens P. Heyerdahl,
Grosserer Rich. Steen.

DIREKTØR:
Ingeniør Karl Bay.

DISPONENT:
Halfdan Jacobsen.

VINTERCHEF:

Vinteren 1924/25: Ingeniør Sigurd Foss.

Styrets beretning for driftsaaret

1. juli 1924—30. juni 1925.

HERVED fremlægges aarsberetning for 9de driftsaar fra 1. juli 1924 til 30. juni 1925 tillike med reviderte regnskaper, avsluttet pr. 30. juni 1925.

GRUBEDRIFTEN. Perioden omfatter selskapets 3die ordinære produktionsaar.

Den av selskapet lønnede arbeidsstyrke paa Spitsbergen utgjorde ialt 435 personer. Desuten overvintret 76 kvinder og barn, saaledes at det samlede belæg var 511 personer. Der har som de foregaaende aar hersket jevnt gode arbeidsforhold og stor tilgang paa arbeidssøkende, særlig blandt selskapets tidligere arbeidere.

Produktionen har i driftsaaret utgjort: 162 001.32 tons og foregik uten nævneværdig uheld av nogen art. Den er blit noget hemmet ved et under driften i vinter paatruffet lyst sandstenslag, som delte kulgangen i to høider, men allerede ut paa sommeren hadde hovedstollen passert sandstenslaget, saa man nu atter kan arbeide i et sammenhengende kullag. Kullene som har hævdet sin kvalitet og sit ry som førsteklasses dampkul har vundet yderligere indpass og anerkjendelse.

Selskapet har i det forløpne driftsaar paabegyndt en systematisk undersøkelse av den kulgang, som ligger parallelt med og 18 meter høiere end den, hvorpaa grube 2 nu drives. Denne saakaldte øvre kulgang bestaar av to lag paa tilsammen 1.5 meters mægtighet. Undersøkelserne av disse lag og de foretagne analyser av kullene har git et meget tilfredsstillende resultat, saaledes at man til vinteren vil gaa til en videre bearbeidelse av den øvre gang. Da saavel opfaringen av grube 2 som grubens ekvipering direkte vil komme til at tjene driften av øvre kulgang, venter man at den vil falde let og billig og efterhaanden gi et væsentlig tilskudd til den beregnede produktion.

SKIBNING OG SALG. Som det vil fremgaa av forrige aarsberetning utgjorde kullbeholdningen ved driftsaarets begyndelse 1. juli 1924: . . . . . 44 150.32 tons
Lægges hertil driftsaarets produktion . . . . . 162 001.32 tons
med fradrag av forbruket paa Spitsbergen . . . . . 6 374.20 »

155 627.12 »

faaes tilsammen . . . . . 199 777.44 tons

Av dette kvantum blev skibet:

under sidste del av sommersesongen 1924 — 1. juli—14. oktober 85 579.24 tons

og under første del av sommersesongen 1925 — 22. mai—

30. juni . . . . . 55 583.79 »

141 163.03 »

hvorefter lagerbeholdningen pr. 30. juni 1925 utgjorde . . . . . 58 614.41 tons

Skibningen i sidste del av sommersesongen 1924 var, som oplyst i forrige aarsberetning, begunstiget av særdeles gode isforhold. Ogsaa iaar har isforholdene været særdeles gode og

man har praktisk talt ikke møtt drivis. Men efterat fjorden hadde været isfri hele vinteren la den sig pludselig under en indtruffen kuldeperiode i april maaned, efter at allerede forberedelserne til skibningen var paabegyndt. Man fandt det derfor hensigtsmæssig at leie A/S Sydvarangers isbryter «Pasvik» til at slaa op fjordisen indtil lasteplassene indenfor fjordmundingen, hvilket var skeet i løpet av et par timer, saaledes at lastningen kunde begynde den 20. mai. Derefter brøt «Pasvik» ogsaa uten vanskelighet fjordisen op helt ind til den gamle kai. Skibningen har derefter gaat uavbrudt og jevnt og der er i løpet av sommersesongen 1925 skibet ialt ca. 154 000 tons (à 1016 kg.) uten noget uheld.

Kulmarkedet har iaar været særdeles vanskelig. Ved siden av en skarp konkurrance med britiske kul har selskapet ved salget iaar været endel genert paa markedet i Nord-Norge ved det hollandske Spitsbergen-selskaps salg av dets under anlægsvirksomheten utvundne kul, som har været solgt til rene underpriser. Tiltrods herfor er det lykkes selskapet at placere hele produktionen, idet ca. 8 000 tons som vanlig dels er reserveret for Harstadlageret og dels sendt til et par kommissionslagere i Nord-Norge for detaljsalg, mens hele restkvantumet er solgt til priser, som i betragtning av markedsforholdene er gode. Dette skyldes den stigende og stadig videre utbredte anerkjendelse av kullenes kvalitet.

ANLÆGSARBEIDET. Anlægsarbeidet under driftsaaret har, foruten det i forrige aarsberetning nævnte kjeleanlæg samt bygning av et ildsikkert lager, som begge var færdigbygget i løpet av høsten 1924, hovedsaklig bestaaet i supplerings- og kompletteringsarbeider samt i den automatiske utvidelse av grubens ekvipering, efterhvert som driften skrider frem.

Særskilt kan nævnes færdigmonteringen iaar av ladestationen for elektriske grubelamper. Det beløp hvormed de forskjellige anlægskonti iaar er øket utgjør brutto kr. 535 064.95.

I GREEN HARBOUR har der været fortsat vagthold og tilsyn med selskapets felt og de forskjellige anlæg.

I SASSENBUGT-distriktet er der foretat fornyet befaring av grænserne og inspektion av de opsatte okkupationsmerker.

HARSTAD. Ved siden av det vanlige forhyrings- og speditjonsarbeide har avdelingskontoret i likhet med de foregaaende aar omsat det kvantum kul, som har været lagret paa selskapets tomt.

SELKAPETS ORGANISATION. Den 29. januar iaar avsa Høiesteret dom i den sak, som blev anlagt av en aktionær i anledning av den av generalforsamlingen besluttede ophævelse av de to aktiekategoriens særrettigheter overfor hinanden. Ved Høiesterets enstemmige dom blev generalforsamlingens beslutning opretholdt. Aktierne — saavel preferanceaktierne som stamaktierne — er nu indkaldt til paastempling.

Efterat Stortinget iaar hadde vedtat love for Svalbard, blev disse samt traktaten og bergverksordningen sat ikraft den 14. august samtidig med at Norges overtagelse av Spitsbergen blev proklamert av en repræsentant for regjeringen ved en enkel tilstelning, som fandt sted paa selskapets grund i Longyear-byen. Selskapet har al grund til med tilfredshet at se tilbake paa de fortjenester det har av, at Spitsbergen nu er norsk land.

Fra 14. august iaar løper den frist av 3 maaneder, inden hvilken de respektive regjeringer skal ha anmeldt til den i henhold til traktaten opnævnte danske kommissær de krav paa land og rettigheter, som deres undersaatte vil hævde. Selskapet har allerede til Utenriksdepartementet anmeldt de krav, som det ønsker gjort gjældende.

Til forberedelse av denne anmeldelse er der utarbeidet en dokumentert, vidtløftig historik vedrørende okkupationen av de felter selskapet har erhvervet.

Av omstaaende Gevinst- og Taps-konto pr. ³⁰ / ₆ 1925 vil det sees, at selskabet har et drifts-	
overskudd av	kr. 290 383.62
Dette beløp tillikemed	» 14 544.64
	kr. 304 928.26

av fjoraarets nettooverskudd er anvendt til avskrivninger, som altsaa iaar utgjør	kr. 304 928.26
I de tidligere aar har selskabet avskrevet	» 3 565 094.04
Altsaa tilsammen.....	<u>kr. 3 870 022.30</u>

Som bekjendt har den europæiske kulindustri i den senere tid arbeidet under vanskelige vilkaar, idet priserne er faldt meget sterkt. Den britiske stat har endog seet sig nødsaget til at gaa til en betydelig direkte støtte av den britiske kulindustri, en støtte som foreløbig er gjort gjældende til mai 1926.

De øvrige paa Spitsbergen arbeidende større selskaper, indenlandske og utenlandske samt Bjørnøyselskapet, har av forskjellige grunde seet sig nødsaget til at indstille kuldriften i kommende vintersesong. Spørsmålet om innskærnkning i eller midlertidig nedleggelse av driften har ogsaa for vort selskaps vedkommende været under overveielse inden styret, men naar man trods de vanskelige forhold har ment at burde opretholde fuld drift, er det fordi man med de erfaringer man har vundet om kullenes kvalitet og avsættelighet mener at kunne konkurrere med de bedre britiske merker og fordi det har lyktes fra høsten av at opnaa væsentlige innskærnkninger i produktionsomkostningerne. I forbindelse hermed kan nævnes, at selskapets tekniske direktør, ingeniør Karl Bay, i vinter vil lede arbeidet paa Spitsbergen.

Der er i aarets løp ikke indtruffet nogen forandring m. h. t. selskapets laaneforhold overfor Staten og Centralbanken for Norge. Ved de ordnede retslige forhold paa Spitsbergen vil imidlertid nu, saasnt selskapets eiendomme og rettigheter er endelig fastslaat, den hittil bestaaende hindring for en ordning av disse gjeldsforhold i ordinære former være bortfaldt. De bestaaende forhold paa pengemarkedet er dog for tiden mindre gunstige for en konvertering av laanene.

Oslo, i styret for *STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP*,
den 20. oktober 1925.

Carl Lundh,
formand.

C. W. Eger,
viceformand.

Johan Anker,

Jacob Kjøde,

Morten Lind,

Kristen Nygaard,

Rich. Steen.

Karl Bay.

Foranstaaende aarsberetning med vedheftede utdrag av Gevinst- og tapskonto og Generalbalance er godkjendt i repræsentantskapsmøte idag til fremlæggelse paa generalforsamlingen med indstilling om at der bevilges styret decharge for regnskapene og forretningsførselen.

Den ordinære generalforsamling besluttedes avholdt mandag den 23. november d. a. kl. 12 middag i Oslo Handelsstands Forenings lokaler.

Oslo den 20. oktober 1925.

Kr. Lehmkuhl,
Repræsentantskaps ordfører.

GEVINST- OG TAPS-KONTO

Produktionskonto	kr. 3 034 758.61	
Omkostningskonto	» 359 259.31	
Transport av arbeidere og funk- tionærer	» 108 687.88	
Sykehusets drift	» 51 494.69	
Skade- og sykeforsikring	» 89 179.60	
Rentekonto	» 478 104.16	
Skatter	» 12 373.61	
Butikens drift	» 761.93	
	kr. 4 134 619.79	
Driftsoverskud iaar	» 290 383.62	
	kr. 4 425 003.41	
Avskrivninger	kr. 304 928.26	
Overføres	» 27 402.61	
	kr. 4 466 950.66	
	kr. 4 466 950.66	
		Kul-konto .....
		kr. 4 425 003.41 » 4 425 003.41

Oslo den 30. juni 1925.
20. oktober

Carl Lundh, formand.	Johan Anker, Jacob Kjøde, Morten Lind, Kristen Nygaard,	Rich. Steen.
		O. A. Bergquist.

GENERAL-BALANCE

Land- og gruberettigheter.....	kr. 4 452 687.25	Aktiekapital	kr. 9 600 000.00
Bygninger, anlæg og materiel	» 10 578 853.34	Spitsbergenpenge i cirkulation	
Eiendomme med bygninger i Harstad	» 329 223.50	Serie G.	kr. 392.90
Inventar	» 3.00	» H.	» 629.60
Træk- og husdyr	» 6 551.00	» I.	» 73 200.00
Varelager i Longyear City & Norge.	» 576 891.66	Kreditorer	» 74 222.50
Kullager i »	» 1 344 051.66	Akcepter	» 7 050 387.12
D/S «Forsete»	» 80 257.33	Reservefond	» 369 876.52
Andel i andre selskaper	» 1.00	Arbejdernes fond	» 400 032.11
Debitorer	» 881 478.79	Dispositionsfond for alm. formaal Spitsbergen. »	» 81 504.52
Kassabeholdning	» 36 463.67	Fond for fremtidige undersøkelser	» 10 502.33
D/S «Forsete»s drift i ny regning	» 32 340.51	Utbyttekonto:	» 25 000.00
		Tidligere u hævet	kr. 7 875.00
		7 % indestaaende 1919/20..... »	» 672 000.00
	kr. 18 318 802.71	Gevinst- og tapskonto..... »	» 679 875.00
			» 27 402.61
			kr. 18 318 802.71

Oslo den 30. juni 1925.
20. oktober

Carl Lundh, C. W. Eger, Johan Anker, Jacob Kjøde, Morten Lind, Kristen Nygaard, Rich. Steen.
formand. viceformand.

O. A. Bergquist.

Undertegnede revisorer, der har gennemgaaet regnskabet 1/7 1924 til 30/6 1925, bekræfter herved, at foranstaaende Gevinst- og Tapskonto og Balance er i overensstemmelse med bøgerne. — Vi har intet ved regnskabet eller den fremlagte beretning fra styret at bemærke.
Oslo den 20. oktober 1925.

Karl Brende.

Olaf Sæthren.